

Ajánló

Barabás A. Tünde: Áldozatok és igazságszolgáltatás. Budapest, 2014, OKRI. 175 oldal.

„E könyv elkészítését az inspirálta, hogy úgy tűnik, a XXI. században a jogalkotó és a jogalkalmazó, a bűnmegelőzés és a bűnüldözés szerveinek figyelme – az elkövetőkre irányuló lehetőség kimerülésével, jobb híján – a bűncselekmény közvetlen érintettje, az áldozat irányába mozdul el, elismerve a sértettek számos jogát, és ismét erősítve pozíciójukat” – írja a kötet előszavában a szerző.

A kiadvány, amely elsősorban az áldozattá válással, illetve az ahhoz kapcsolódó egyes kérdésekkel foglalkozik, kilenc fejezetből épül fel. Az első fejezet a viktimológia, vagyis az áldozattan alapvető fogalmait tisztázza. A második fejezet a hazai büntetőeljárások adatait elemzi a sértettek szemszögéből. A harmadik gondolati egység a latencia kérdését tárgyalja. A negyedik fejezet a bűnözéstől való félelem – biztonságérzet a lakosság körében témát járja körül. Az ötödik fejezet a tömegkommunikáció és a bűnözéstől való félelem alakulásának összefüggéseit elemzi. A hatodik fejezet az elterelés lehetőségeit vizsgálja a büntetőeljárásban. A következő két fejezet a resztoratív igazságszolgáltatás, illetve a mediáció kérdéseivel foglalkozik. Az utolsó, kilencedik anyagrész a helyreállító módszerek börtönbeli alkalmazását állítja középpontba, nemzetközi példákat hozva a mediáció büntetés-végrehajtásban történő megvalósítására. A kötet végén gazdag irodalomjegyzék található, a Függelék a bűncselekmények áldozatainak jogairól, támogatásáról és védelméről szóló európai uniós irányelv szövegét tartalmazza.

A kötetben, amely a téma kiváló összefoglalását nyújtja, az elméleti vizsgálódás mellett számos kriminológiai és viktimológiai kutatás eredményeiről olvashatunk. E kutatások jelentős része a szerző részvételével zajlott az Országos Kriminológiai Intézetben.

Czenczer Orsolya: Veszélyes fiatalok vagy fiatalok veszélyben? Budapest, 2014, NKE Szolgáltató Kft. 194 oldal.

A kötet, amely a Nemzeti Közszerződési Egyetem rektora által kiírt „Tudományos Nemzetközi Együttműködés Támogatása” című projekt keretében jött létre, a fiatalkorú bűnelkövetők problematikájával foglalkozik. „A fiatalkorú elkövetők több mint egy évszázada különleges kategóriáját alkotják a büntető igazságszolgáltatás rendszerének, és kiemelt alanyi körét képezik a reszocializációt/reintegrációt és a harmadlagos megelőzést célzó kriminálpolitikai törekvéseknek. A velük való bánásmód azért specifikus, mert személyiségük még kiforratlan, a viselkedésüket meghatározó struktúrák még nem rögzültek korrigálhatatlanul, és éppen e nevelhetőség okán a bűnözői életpályáról nagy eséllyel eltéríthetők”

– írja prof. dr. Ruzsonyi Péter tanszékvezető egyetemi tanár, dékán a könyv ajánlójában.

A kiadvány középpontjában egy nagyszabású kutatás áll, amely a gyermekbántalmazás és az erőszakos bűncselekmények közötti összefüggések vizsgálatára fókuszált a hazai fiatalok körében. A kutatás 2014 márciusa és novembere között zajlott, célcsoportja az összes (268) jogerősen elítélt, szabadságvesztés-büntetését töltő fiatalok volt – nemtől és végrehajtási fokozattól függetlenül. A munkafázisokat tekintve először kérdőívfelvétel történt, majd strukturált interjúk következtek, végezetül pedig a fogvatartotti alrendszer, az ítéletkiadmányok, a pártfogó felügyelői környezet tanulmányok és egyéb adatok értékelésére került sor.

Az szerző – tizenhárom fiatalok elkövető „profiljának” felrajzolását követően – a könyv „Merre tovább?” című fejezetében összegzi kutatásának eredményeit.

Korszakváltás a büntetés-végrehajtásban. Útmutató a Bv. törvény megismeréséhez. (Szerkesztette: Schmejl János, Pallo József). Budapest, 2015, Büntetés-végrehajtás Tudományos Tanácsa. 179 oldal. (Börtönügyi tanulmányok 2.)

A kötet az „Új utakon a büntetés-végrehajtás. Tananyag a 2013. évi CCXL. törvény oktatásához” című, 2014-ben megjelent kiadvány bővített kiadásának tekinthető, és már az új szabályozás ún. salátatörvény utáni helyzetét rögzíti. Az új kötet szerkezete lényegében a tavalyi kiadványét követi. (Az Új utakon a büntetés-végrehajtás... című kötetet a Börtönügyi Szemle 2015. évi 1. számának Ajánlójában ismertettük.) A legjelentősebb változás, hogy önálló fejezetben szerepel a pártfogó felügyelet végrehajtása, helyet kapott a könyvben a reintegrációs őrizet jogintézménye, továbbá a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt kötelező kegyelmi eljárása, illetve a kiegészítő információkat tartalmazó Függelék és a szakkifejezéseket magyarázó Glosszárrium is át lett dolgozva.

A könyv előszavában Csóti András bv. vezérőrnagy, országos parancsnok utal arra, hogy a Bv. törvény jelentős változást hoz a büntetés-végrehajtási szervezet munkájában, s hogy „az új elemekkel kibővülő feladatokat csak elkötelezett, a jogalkalmazást készségszinten ismerő és komplex szemléletmóddal rendelkező személyi állománnyal lehet csak végrehajtani”. Ugyanakkor a kiadvány nem titkolt célja, hogy az aktuális ismereteken túl szakmatörténeti dokumentummá váljon, bemutatva: a büntetés-végrehajtási szakemberek 2015-ben hogyan gondolkodtak a hivatásukról és a magyar büntetés-végrehajtási jogról.

A kiadvány az új Bv. törvény legfontosabb tartalmi elemeit foglalja össze útmutató formájában a büntetés-végrehajtás személyi állománya, illetve a büntetés-végrehajtási joggal foglalkozó szakemberek számára; ugyanakkor a kötet a felsőoktatásban is jól felhasználható.

Pusztai László emlékére. Szerk. Bárd Petra, Hack Péter, Holé Katalin. Budapest, 2014, OKRI – ELTE ÁJK. 343 oldal.

Pusztai László 1962 augusztusától haláláig, 1996. január 19-ig dolgozott az Országos Kriminológiai Intézetben (1970-től Országos Kriminológiai és Kriminológiai Intézet). 1991. november 1-jétől az intézet igazgatója volt. Ebben a szerepkörében elindította az intézetet a modernizáció irányába, illetve bekapcsolta a nemzetközi vérkeringésbe. A kötet a bűnügyi tudományok több ágát is művelő Pusztai László személye és tragikusan félbeszakadt tudományos pályája előtti tisztelgés jegyében született. A könyv elején Erdei Árpád, illetve Polt Péter méltatja Pusztai László munkásságát.

A gazdag tartalmú, huszonnégy szerzőt felvonultató kiadványból csak néhány tanulmány kiemelésére vállalkozhatunk. Vókó György „Az egyes jogoktól megfosztó büntetések az új Büntetés-végrehajtási Kódexben” című tanulmányában egy, a szakirodalomban kevés helyet kapó témához nyúlt. „A nem szabadságvesztéssel járó büntetőjogi szankciók alkalmazása világszerte fontos kérdéssé vált annak kapcsán, hogy mivel lehet helyettesíteni, pótolni a szabadságvesztést, enyhíteni a börtönök túlszűfoaltságát, hogyan lehet változatosabbá tenni a büntetőjogi szankciórendszert a kevésbé súlyos megítélésű bűnelkövetőkre nézve, valamint csökkenteni az államok büntetés-végrehajtási költségeit” – írja Vókó György. Bory Noémi dolgozata a fiatalkorúakra vonatkozó szabályozás történeti előzményeit tekinti át Spanyolország és Magyarország vonatkozásában. Korinek László – széleskörű nemzetközi kitekintést téve – a szegénység és a bűnözés elleni sikeres programokat tekinti át tanulmányában. Sárík Eszter dolgozata a fiatalkorúak bűnmegelőzéséről szól.

A XIX-XX. századi magyar állam nemzetbiztonsági szervezetei. (Szerk. Boda József, Parádi József.) Budapest, 2013, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 419 oldal.

A kiadvány a kiadó szervezetek által rendezett, 2012. október 27-én megtartott nagyszabású tudományos konferencia anyagát tartalmazza. A könyv elején Parádi József, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnökének köszöntőjét, illetve Boros Péter, volt belügyminiszter megnyitóját olvashatjuk.

A kötet beosztása követi a konferencia programját (plenáris ülés, I. szekció, II. szekció), tartalma három részre osztható. Az első rész a polgári magyar állam nemzetbiztonsági szervezeteivel foglalkozó plenáris ülés anyagát tartalmazza, a második rész a magyar pártállam nemzetbiztonsági szervezeteinek történetét tárja fel, a harmadik rész pedig a rendszerváltás utáni nemzetbiztonsági szervezeteket tárgyalja.

A második részben olvasható Bank Barbara „A Börtönügyi Osztály(ok) története 1945–1957.” című tanulmánya. A szerző áttekinti az Igazságügy Minisztérium, az Államvédelmi Hatóság, az egyesített Belügyminisztérium (1953-tól)

büntetés-végrehajtással foglalkozó szervezeti egységeit, vezetőit, továbbá kitér a Büntetés-végrehajtási Parancsnokság (1954 áprilisától) szervezeti egységeire, vezetőire is. A rendkívül adatgazdag, szervezeti struktúrák ábráit is tartalmazó anyag azért nagy jelentőségű, mert az 1945-től 1957-ig terjedő időszak – különösen annak első fele – a magyar büntetés-végrehajtás történetének legkevésbé feltárt periódusa.

A kötet harmadik részéből érdemes kiemelni Boda József „Magyar nemzetbiztonsági szolgálatok 2010 után” című, aktuális információkkal szolgáló tanulmányát.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)